

nu foreliggende Lovudkast, saa forekommer det mig for det Første at være en ubevist og ubevistlig, for ikke at bruge andre Udtryk, Sigelse; der er ingen Tanke derom. De foreliggende Lovforslag gaae ikke ud paa Andet, end at lægge sær Vægt paa den høiere Undervisning og muliggjøre dens Fremme heri Landet. Dersom man mener, at den høiere Undervisning ikke er Noget værd, saa maa man gaae den Vej, som er den ærede Rigsdagsmands egenlige Formaal, og som altsaa de maae have for Øie, der ville følge ham i dette Punkt, nemlig at ruinere Skolerne, men derom er det, at der er Strid; men der er aldeles ingen Strid om at skabe Poster for at skabe Levebrød; Spørgsmaalet dreier sig kun om, hvorvidt det maa anses for gunstigt for vort Fædreland, at der eksisterer en saadan høiere videnskabelig Virksomhed, om trent i samme Omfang som nu; derom kan der være forffjellige Meninger, og jeg veed meget godt, at den ærede Rigsdagsmand i denne Henseende har en Mening, som er total forffjellig fra min; men jeg maa bestemt udtale, at naar den ærede Rigsdagsmand siger, at disse Forslag meget godt kunne komme frem efter den Forandring, der er skeet i Loven ved de stedfundne Afstemninger, medens de derimod, som jeg antydede, ikke kunde passe med et hvilket som helst Lovudkast, saa beroer dette paa en Misforstaaelse; thi jeg talte ikke om, hvorvidt de passede med Udtryksmaaden i Lovudkastet eller ikke, derpaa lægger jeg ingen Vægt, men jeg siger, at hvad enten man antager § 1 i den Form, hvort den var foreslaaet i Lovudkastet eller ikke, saa gaaer jeg ud fra det, hvorfra man ogsaa er gaaet ud under Forhandlingerne i Udvalget, at Ingen kan vente, at Cultusministeren, naar den foregaaende Lov er vedtagen, som den er, skulde give andre Forandringer end de, som blive en Følge af Nedlæggelsen af den Skole, der er foreslaaet, og jeg troer derfor, at det vil erkjendes af Mange, ligesom det erkjendes fra Ministeriets Side, at der maa være et vist Antal lærde Skoler, ikke fordi man skal skaffe et vist Antal Mænd Levebrød, noget man vel kan sige, men ikke bevise, men fordi det er nødvendigt, hvad der vistnok er indlysende

af sig selv, at der maa være et vist Antal Stillinger at opnaae, for at man kan vente at faae de Kræfter, der kunde være ønskelige, naar man gaaer ud fra, at det er hensigtsmæssigt at have en saadan Virksomhed; indskrænker man derimod disse Stillinger formeget, saa ville disse Kræfter komme til at mangle, og det skulle de vel betænke, som sætte Priis paa dette Formaal, medens det jo er rimeligt, at de, som ikke sætte Priis derpaa, maae ansee det for det Rigtigste at gaae en modsat Vej; men naar den ærede Rigsdagsmand har bemærket, at Forslaget selv egentlig ikke taler om Tillintetgjørelse af Skolen, saa forstaaer jeg ikke Udtryksformen deraf; jeg kan ikke fatte, at, naar man siger: Den lærde Skole i Randers nedlægges ved Udgangen af Skoleaaret 1856 — 57 og at den nærmere Betingelse for Nedlæggelsen skulde fastsættes ved Lov, at man saa kan sige, at Meningen dog er, at den skulde conserveres som lærd Skole ved private Kræfter, og jeg maa tilstaae, at dersom Noget skulde gaae ind derpaa, med Haab om den Gjenopstandelse, som den ærede Rigsdagsmand nu har angivet at kunne ligge i Forslaget, saa troer jeg virkelig, at det vilde være et noget forsængeligt Haab, og dersom Noget skulde vente dette Haab realiseret ved den ærede Rigsdagsmands Virksomhed, naar denne Gjenopstandelsestid skulde komme, saa troer jeg ogsaa, at den ærede Rigsdagsmand vil give mig Ret i, at man vilde blive stuffet i dette Haab, og jeg troer derfor, at de, som finde det hensigtsmæssigt, at der bevares en lærd Skole i disse Kjøbstæder i det Omfang, hvori det hidtil har bestaaet, bestemt maae erklære sig imod et Forslag af denne Natur.

Formanden: Jeg skulde ønske, at man vilde indskrænke sig noget mere til det egentlige formelle Spørgsmaal; vi ere komne altfor vidt ind i Realiteten.

Monrad: Naar den ærede Rigsdagsmand har bemærket, at det foreliggende Forslag ikke nu er fremkommen fra Nyt af, da det er forberedt ved Finantslovens Behandling, saa maa jeg paa det Bestemteste udtale mig derimod; thi det er kun afgjort ved Finants-